Onderwerp : Bomenbeleidsplan, Visie op Zutphense bomen, juli 2021
Programma :03. Duurzame leefomgeving
Forum : Hamerstuk
Portefeuillehouder(s) : A. de Jonge
Inlichtingen bij : Annemieke Breukelaar
0622464792
A.Breukelaar@zutphen.nl

Soort bevoegdheid : Kaderstellend
Beleidsvrijheid : Geen
Programmabegrotingswijziging : Nee

Het college van burgemeester & wethouders stelt voor:

Het bijgaande Bomenbeleidsplan, Visie op Zutphense bomen juli 2021, vast te stellen.

Inleiding/aanleiding

De gemeente Zutphen heeft haar visie en ambitie op gemeentelijke bomen geactualiseerd in een nieuw bomenbeleidsplan. De gemeente heeft ongeveer 31.000 bomen in eigendom en beheer. Deze bomen zijn van grote waarde voor de herkenbaarheid van straten en de vestingwerken, voor de biodiversiteit, voor klimaatadaptatie en voor een gezond leefklimaat van onze stad en omgeving. De bomen zijn zeer bepalend bij ons groene imago.

Het geldende beleid was vooral gericht op wet- en regelgeving en was direct gekoppeld aan de Bomenverordening waarin de regelgeving over behoud en kap van bomen is verwoord.

In dit nieuwe bomenbeleidsplan beschrijven we onze visie en ambitie op ons toekomstig bomenbeleid. Dit is gericht op groei van ons bomenbestand omdat de meerwaarde van bomen onderschreven wordt. Behouden en versterken wat we hebben maar ook vervangen wat onveilig is en de juiste boom op de juiste plek plaatsen. De herziening van de Bomenverordening, die als bijlage was bijgevoegd in het vigerende bomenbeleidsplan, vindt dit najaar plaats. Daarop vooruitlopend wordt de huidige bomenverordening opgenomen in de Verordening fysieke leefomgeving gemeente Zutphen 2021.

Uiteindelijk moet dit plan leiden tot meer groen in de stad. Dit doen we door een gezond en duurzaam bomenbestand te realiseren en duidelijke keuzes te maken bij aanplant, vervanging, conserveren van beeldbepalende bomen maar ook bij ontwikkelingen in onze gemeente. De koppeling met het biodiversiteitsplan en de Visie Vesting van de Toekomst maakt dat we een grote meerwaarde creëren voor de herkenbaarheid van structuren in de stad en verbindingen voor mens en dier.

Beoogd effect

1. Groei van het gemeentelijk bomenbestand tot 1 boom per inwoner in 2050.
2. Een gezond en duurzaam bomenbestand waarbij we waardevolle bomen conserveren en beschermen en onveilige bomen vervangen.
3. Een klimaatbestendig bomenbestand die bijdraagt aan een klimaatadaptieve leefomgeving.
4. Een ecologisch waardevol bomenbestand.
5. Inwoners zijn goed geïnformeerd over kap en herplant, worden gestimuleerd en gefaciliteerd om nieuwe bomen aan te planten.
6. Een financieel gezond duurzaam bomenbeheer uitvoeren in onze gemeente.

Argumenten

1.1 Bomen hebben een grote meerwaarde voor het leefklimaat en de leefbaarheid in de stad
Bomen in de stad dragen sterk bij aan verkoeling van de openbare ruimte door schaduw op bestrating en gebouwen. Door schaduw daalt de gevoelstemperatuur en wordt een hitte-eiland voorkomen. Daarnaast dragen ze bij aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Ze geven zuurstof af aan de lucht, nemen Ozon op, leggen CO2 vast en vangen veel fijnstof uit de lucht. Bomen zorgen voor een grote afvoercapaciteit bij hoosbuien; het bladerdek houdt water vast en ze bufferen water. Bomen bieden onderdak en een schuilplaats voor veel diersoorten. Ook nodigt groen en bomen uit om naar buiten te gaan en groen biedt kansen op ontmoeting en beweging. Bomen en groen dragen bij aan een gezonde leefstijl en de beeldkwaliteit in de straat of buurt. Met het vaststellen van dit Bomenbeleidsplan wordt een belangrijke stap gezet in de richting van het behalen van onze klimaatdoelstellingen over vergroening, verkoeling en voorkoming van wateroverlast.

1.2 In het bomenbeleidsplan staan heldere beleidsafspraken over kap, herplant, vervanging en conserveren
We behouden en versterken onze bomen en boomstructuren waar mogelijk maar wel binnen heldere kaders van veiligheid en financiën. Daar waar verval optreedt kiezen we voor vervanging van bomen. We conserveren waardevolle bomen waar mogelijk. Bij aanplant is het uitgangspunt: de juiste boom op de juiste plek. We investeren in boven- en ondergrondse maatregelen om groeiproblemen in de toekomst te voorkomen.

1.3 We bieden technische en juridische bescherming van bestaande bomen
Onze bomen beschermen we in de Verordening Fysieke Leefomgeving (waar de Bomenverordening onderdeel van gaat uitmaken), via onze bestemmingsplannen (wordt omgevingsplan) en via de Wet Natuurbescherming. Daarnaast bieden we technische bescherming door het voorschrijven van een Boomeffectanalyse bij ingrijpende werkzaamheden rond bestaande bomen en we hanteren duidelijke richtlijnen voor het werken rondom bomen. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt een integrale belangenafweging gemaakt om waardevolle bomen te sparen.

1.4 Duurzaam bomenbeleid wordt geborgd in de Omgevingsvisie Stedelijk en Landelijk gebied
Met het uitwerken van het bomenbeleid ontstaat een helder kader voor het landelijk en stedelijk

gebied. In aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt voor het stedelijk en landelijk gebied een omgevingsvisie voorbereid. De beleidslijn en kansen die in het Bomenbeleidsplan staan, geven de mogelijkheid om op lokaal niveau het beleid rond bomen te duiden.

1.5 Beheer en onderhoud van onze bomen is gericht op duurzame instandhouding van een gezond bomenbestand waarbij enige mate van overlast moet worden geduld
We voldoen aan de zorgplicht voor onze bomen. Hiervoor zijn wettelijke regels opgesteld. We besteden veel aandacht aan het beheer en onderhoud van onze bomen omdat deze belangrijk zijn voor onze gemeente. Daarnaast beschrijven we duidelijke uitgangspunten over overlast en hinder. We verwachten van onze inwoners dat zij een bepaalde mate van ongemak van elkaar en onze bomen dulden. Het gaat dan om overlast en hinder door schaduw, blad, bloei, vruchten, stuifmeel, overhangende takken, ziekten en plagen en boomwortels.

1.6 De gevolgen van klimaatverandering hebben effect op de conditie en kwaliteit van ons bomenbestand
De langdurige perioden van droogte en piekbuien die soms gepaard gaan met zomerstormen, hebben effect op de conditie en kwaliteit van ons bomenbestand. Bij vervanging van bomen kiezen we voor soorten die bestand zijn tegen deze veranderingen.

1.7 Bomen helpen ons om de openbare ruimte klimaatadaptief te maken
We planten bomen tegen hitte en droogte. Bomen helpen ons namelijk bij waterinfiltratie (doorlatendheid van de grond) en waterberging (bomen houden water vast in de kroon en wortels). Waar kansen zich voordoen in onze stad, planten we extra bomen aan. Daarbij worden natuurlijke momenten van vervanging aangegrepen om deze vergroening te realiseren binnen bestaande budgetten.

1.8 De bomen en boomstructuren zijn van grote betekenis voor onze flora en fauna
We sluiten aan bij de uitgangspunten van de Groenatlas en het Biodiversiteitsplan. De doorgaande boomstructuren vormen ecologische verbindingen tussen onze wijken, de stad en het buitengebied. We kiezen ervoor om een grote variatie aan soorten aan te planten, de zogenaamde soortendiversiteit. We kiezen ook voor soorten die een meerwaarde bieden als voedsel-, nest- of schuilgelegenheid voor insecten, vogels en kleine zoogdieren.

1.9 Onze inwoners worden gestimuleerd en gefaciliteerd om meer bomen aan te planten
Door een heldere communicatiestrategie te kiezen, zorgen we dat onze inwoners op de hoogte zijn van de meerwaarde van bomen en de concrete plannen voor kap, herplant en vervanging van bomen. We stimuleren inwoners om meer bomen aan te planten en te onderhouden door goede voorlichting over vergroening en verkoeling. We faciliteren waar mogelijk door het delen van kennis en het verbinden van initiatieven op het gebied van vergroening. We stimuleren inwoners om meer bomen aan te planten en te onderhouden door goede voorlichting over vergroening en verkoeling. Daarbij werken we samen met Bomenstichting Zutphen. Zij zijn betrokken bij de totstandkoming van dit plan; de reactienota is als bijlage bijgevoegd. Ook wordt de Bomenstichting nauw betrokken bij de uitvoering van projecten.

1.10 Met het vaststellen van het Bomenbeleidsplan stemt de Raad in met de financiële gevolgen ter realisatie en uitvoering van het plan welke zijn opgenomen in de programmabegroting

Op onderdelen is de voorgestelde uitwerking van het plan niet realiseerbaar binnen het huidige beschikbare budget. In hoofdstuk 7 van het Bomenbeleidsplan staat beschreven wat de realisatie en uitvoering van het plan betekent. Hieruit volgt dat er aanvullend budget nodig is.

Kanttekeningen

1.1 Herziening van het bomenbeleid betekent intrekking van het Beleid Bomenverordening gemeente Zutphen 2014
Het huidige Beleid Bomenverordening gemeente Zutphen 2014 wordt ingetrokken en vervangen door het Bomenbeleidsplan, Visie op Zutphense bomen, juli 2021 bij de inwerkingtreding van dit beleidsplan. De huidige Bomenverordening wordt ingetrokken zodra de nieuwe Verordening Fysieke Leefomgeving door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

1.2 De kosten voor onderhoud per boom worden lager als er goede (boven- en ondergrondse) voorzieningen worden getroffen voor bomen
De verwachting is dat de verhoging van de budgetten voor vervanging, een andere soortkeuze en betere ondergrondse voorzieningen een positief effect hebben op de kosten voor boominspecties, snoei en groeiplaatsverbetering; naar verwachting nemen de kosten hiervoor niet evenredig toe met de toename van het aantal gemeentelijke bomen. Dit betreft een lange termijn verwachting en is niet in de berekeningen meegenomen.

Risico"s

1.1 Maatschappelijke weerstand tegen kap vertraagt de ambitie om beoogde groei van ons bomenbestand te realiseren
Bij de vervanging van bomen kunnen bezwaren leiden tot vertraging van de daadwerkelijke uitvoering van kap en herplant. Herplant kan zelden vooruitlopend op kap worden uitgevoerd omdat ruimte, ondergrondse voorzieningen en groeiplaatsverbetering ruimte vragen. Dit kan vertraging van de ambitie tot gevolg hebben.

1.2 Extra budget voor uitvoering van het Bomenbeleidsplan moet zeker worden gesteld via de programmabegroting 2022-2025
Besluitvorming over de programmabegroting 2022-2025 waarin het extra budget is opgenomen, moet nog plaatsvinden. Dit kan mogelijke gevolgen hebben voor de uiteindelijke uitvoering en te realiseren ambities uit het Bomenbeleidsplan.

Communicatie/Vervolgtraject/Uitvoering

De gemeente Zutphen neemt het bomenbeleid op als integraal beleidsonderdeel op in haar omgevingsvisie (stedelijk en landelijk gebied). De uitgangspunten krijgen waar nodig en mogelijk een concrete doorvertaling in de omgevingsplannen, wat leidt tot een natuurlijke opname van het bomenbeleid in alle ruimtelijke ontwikkelingen binnen de fysieke leefomgeving. Daarnaast wordt een nadrukkelijke koppeling gezocht met maatregelen die worden ingezet voor klimaatadaptatie en gezondheid.

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte krijgt meer sturing door het gericht versterken van de boomstructuren met de daarbij horende maatregelen.

De inzet van verschillende communicatiekanalen zorgt voor draagvlak en het vergroten van de bewustwording van de noodzaak van een duurzaam bomenbestand naar inwoners en de eigen organisatie. Enerzijds door de feitelijke kennis, anderzijds door het aanhaken bij andere communicatiekanalen die worden ingezet op de thema"s klimaatadaptatie en gezondheid. Dit doen we met inwonersbrieven, door in gesprek te gaan met bewoners en informatiebijeenkomsten te organiseren.

Rapportage/evaluatie

Na 5 jaar volgt een tussenevaluatie met aandacht voor kosten, planning en de stand van zaken voor uitvoering van de maatregelen en de werking en resultaten van de inzet volgens de uitgangspunten uit het Bomenbeleidsplan. Na 10 jaar wordt het Bomenbeleidsplan herzien.

Financiën

De huidige budgetten voor boomonderhoud en vervanging zijn ontoereikend om de doelstellingen en ambitie voor een duurzaam bomenbeheer en vervanging te behalen. Structureel komen we € 66.300 tekort op deze budgetten.

Daarnaast hebben we de ambitie om ons bomenbestand te laten groeien. Dit heeft niet alleen extra kosten voor aanplant maar ook extra kosten voor onderhoud tot gevolg.

~~Dit betekent dat er jaarlijks € 32.200 extra nodig is voor aanplant en onderhoud van dit groeiend bomenbestand.~~ **Dit betekent dat er jaarlijks € 26.200 extra nodig is voor aanplant en elk jaar het onderhoudsbudget verhoogd dient te worden met € 6.000 voor dit groeiend bomenbestand.** De benodigde middelen worden meegenomen bij het opstellen van de programmabegroting 2022-2025.

~~**Structurele verhoging bomenbudgetten**~~	~~**2022**~~	~~**2023**~~	~~**2024**~~	~~**2025**~~
~~Structureel vervangingsbudget na extra aanplant bomen~~	~~0~~	~~€ 98.500~~	~~€ 130.700~~	~~€ 162.900~~
~~Structurele verhoging onderhouds- en vervangingsbudget~~	~~€ 66.300~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~
~~Kosten extra aanplant en snoei voor groei bomenbestand~~	~~€ 32.200~~	~~€ 32.200~~	~~€ 32.200~~	~~€ 32.200~~
~~TOTAAL extra middelen~~	~~€ 98.500~~	~~€ 130.700~~	~~€ 162.900~~	~~€ 195.100~~

Structurele verhoging bomenbudgetten	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Structureel vervangingsbudget na extra aanplant bomen	0	€ 72.300	€ 78.300	€ 84.300
Structurele verhoging onderhouds- en vervangingsbudget	€ 66.300	0	0	0
Structurele verhoging snoei nieuwe aanplant	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
TOTAAL extra middelen	€ 72.300	€ 78.300	€ 84.300	€ 90.300
Jaarlijkse kosten extra aanplant	€ 26.200	€ 26.200	€ 26.200	€ 26.200
TOTAAL extra middelen	€ 98.500	€ 104.500	€ 110.500	€ 116.500

Bijlagen

1. Bomenbeleidsplan, Visie op Zutphense bomen, juli 2021
2. Reactienota Bomenstichting op concept Bomenbeleidsplan Zutphen 25052021

Ontwerp

Bijlagen

Griffienummer : 2021-0098

gelet op artikel 110, eerste lid, aanhef en onder a, van de Gemeentewet;

Besluit :

Het bijgaande Bomenbeleidsplan, Visie op Zutphense bomen juli 2021, vast te stellen.

Behandeld in

04-10-2021 Technisch Blok
11-10-2021 Raad